

Innhold

Forord	5
---------------------	----------

Kapittel 1

Å undersøke og forstå frafallshemmende praksiser	15
---	-----------

Guri Skedsmo, Ruth Jensen og Jeffrey B. Hall

Tidligere forskning internasjonalt og i den norske konteksten	19
---	----

Forskning på frafallsutsatte elever og

akkumulering av risikofaktorer	19
--------------------------------------	----

Forskning på og evaluering av frafallshemmende tiltak	21
---	----

Å forstå frafall som fenomen	22
------------------------------------	----

Forskningsdesign og metodisk tilnærming	23
---	----

Teoretisk forankring	24
----------------------------	----

Bidragene i boken	26
-------------------------	----

Referanser.....	28
-----------------	----

Kapittel 2

Nasjonal forventningsstyring og frafall i grunnsopplæringen	33
--	-----------

– politikeres og statstjenestepersoners refleksjoner

Jeffrey B. Hall og Ruth Jensen

Introduksjon	34
--------------------	----

Teoretisk forankring	35
----------------------------	----

Metodologisk tilnærming	37
-------------------------------	----

Funn og analyser	38
------------------------	----

Forventninger til forebygging av frafall i sentrale styringsdokumenter	39
Informantenes refleksjoner over statlige forventninger til skoler og skoleeiere	40
Sentrale ideer, strategier og begrunnelser	42
Oppsummering av sentrale funn	46
Diskusjon	47
På god vei, men mangel på «tette koblinger» i styringskjeden	47
Svak utnyttelse av handlingsrommet?	48
Konklusjon	49
Referanser	50

Kapittel 3

Å lage sikkerhetsnett for elevene	53
Fylkeskommunale rutiner for å motvirke frafall på tvers av tid, sted og aktører	
<i>Sølvi Mausethagen, Guri Skedsmo og Kjell Arne Røvik</i>	
Introduksjon	54
Analytiske begreper: rutiner og kunnskapsdeling	56
Data, metode og analyse	58
Tre rutiner for kunnskapsdeling – analyse	60
Resultatstyring	60
IKO-modellen	63
Elevsamtalen	66
Diskusjon	68
Konklusjon	70
Referanser	71

Kapittel 4

Rektors arbeid for å beholde elever i videregående opplæring	73
<i>Hedvig Neerland Abrahamsen</i>	
Introduksjon	73
Hvordan arbeider rektorer for å beholde elever i videregående opplæring?	75
Teoretisk rammeverk	77
Funn og analyser	78
Rektorer som nasjonale kontekstualiseringsaktører	79
Rektors intensjon om å skape og endre kulturer	79

Skape fleksible strukturelle rammer rundt elevene.....	81
Laget rundt eleven – et kollektivt ansvar	83
Diskusjon	85
Rektors betydning for å skape gode praksiser	85
Mellomledere som (rektors) aktører mellom strukturer og mange profesjoner.....	87
Konklusjon	88
Referanser.....	89

Kapittel 5

Skolenes strategiske arbeid for å beholde elevene	91
– aktørene, her og nå-arbeidet, praksisene og tilpasningene	

Ruth Jensen og Jeffrey B. Hall

Introduksjon	92
Teoretisk innramming.....	93
Metodologisk tilnærming.....	94
Presentasjon av analyser og funn	95
Lønnlunden videregående skole	95
Tretoppåsen videregående skole.....	99
Bjørklia videregående skole	103
Diskusjon	107
Tidlig innsats for å skape mestringstro og trygghet i valg av program...	107
Et mylder av strategiske aktører	108
Behov for å koordinere	109
Karakteristiske trekk ved her og nå-arbeidet, praksisene og tilpasningene.....	109
Konklusjon	109
Referanser.....	110

Kapittel 6

Skolehverdagen i videregående skole sett fra elevenes perspektiv...	112
--	------------

Kristin Helstad

Introduksjon	113
Forskning fra elevperspektiv	114
Analytiske perspektiver.....	116
Metode, datagrunnlag og analyse	117
Elevenes erfaringer – empirisk analyse.....	118
«Vi er kanskje de mest engasjerte elevene.»	119

«Elevene er forskjellige, noen lager kvalm, og andre er sårbare»	121
«Det er fordi vi er et lite og tett samfunn»	124
Elevenes skoleerfaringer på tvers og på innsiden av skolene	126
Elevenes skoleerfaringer på tvers av skoler	126
De tre elevtypene og hva som karakteriserer dem	127
Elevenes erfaringer fra ulike skolekontekster	128
Avslutning	129
Referanser	131

Kapittel 7

Ungdomsskolelederes strategier for å skape gode overganger mellom ungdomsskolen og videregående opplæring....

Guri Skedsmo, Josefine Jahreie og Guro Håve úr Árantstovu

Introduksjon	134
Tidligere forskning på overgangen mellom ungdomsskolen og videregående opplæring	135
Sentrale teoretiske begreper	138
Metodisk tilnærming, datamateriale og analyse	139
Utvalg av skoler og informanter	139
Innhenting, klargjøring og analyse av data	140
Presentasjon av analyse og funn	141
Arbeid med fellesskap, gruppetilhørighet og relasjonsbygging	142
Oppfølging av fravær og arbeid med nærvær	144
Veiledning og tilrettelegging	148
Samarbeid og informasjonsflyt på tvers av institusjoner og profesjoner	150
Drøfting og konklusjon	153
Referanser	156

Kapittel 8

Frafallshemmende praksiser som inspirasjonskilder

– utfordringer og muligheter

Kjell Arne Røvik

Introduksjon	159
Lovende frafallshemmende praksiser	160
Et translasjonsteoretisk perspektiv på spredning av gode praksiser	162
To nøkkelprosesser i oversettelse av praksiser over organisasjonsgrenser	162

Dekontekstualisering	163
Oversettbarhet	163
ProAct-praksisenes oversettbarhet	166
IKO-modellen og oversettbarhet	168
Elevsamtalen og oversettbarhet	169
Oversettbarhet – skolespesifikke praksiser	169
Kontekstualisering	170
Oversettelsesregler; finnes det?	171
Oversettelsesregler – en typologi	172
Konklusjon – oversettelsesregler og overføring av frafallshemmende praksiser	173
Translatører og translatørkompetanse	174
Referanser	175

Kapittel 9

Manglende fullføring som gjenstridig problem	178
– implikasjoner for politikk, praksis og forskning	

Anne Homme

Innledning	179
Statlige initiativer 2010–2024	181
Gjenstridig problem med mange navn	182
Whole-of-government-tilnærminger	184
Ny GIV Overgangsprosjektet	185
Losprosjektet	185
«Coping strategies»	187
Institusjonelt arbeid – funn fra ProAct-prosjektet	188
Drøfting – implikasjoner for politikk, praksis og videre forskning	189
Konklusjon	191
Referanser	191

Kapittel 10

Lovende og frafallshemmende praksiser	195
– muligheter og utfordringer	

Guri Skedsmo, Ruth Jensen og Jeffrey B. Hall

Å få bukt med frafallsproblematikken – sett fra nasjonalt nivå	196
Utnyttelse av handlingsrommet på regionalt og lokalt nivå	197
Potensial og utfordringer i grensearbeidet	199
Håndtering av dilemmaer i arbeidet med å redusere frafall	200

Referanser.....	201
Kapittel 11	
Konklusjon	203
<i>Guri Skedsmo, Ruth Jensen og Jeffrey B. Hall</i>	
Referanser.....	207
Forfatteromtaler	209